

VEOAUTOJUHT II

Lisakvalifikatsioonid:

- **ohtlike ainete veod**
- **rahvusvahelised kaubaveod**

EESSÕNA

Veoaautojuht II kutsestandard on asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõuete kogum töötajale esitatavatest oskustest, teadmistest ja vajalikest isikuomadustest.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud autojuhtide töörühm koosseisus:

Kaja Toomsalu	Transpordi- ja Teetöötajate Ametiühing
Rein Laido	Eesti Riiklik Autoregistrikeskus
Toivo Kangur	Eesti Riiklik Autoregistrikeskus
Peeter Lokko	AS Astar Transport

Ajavahemikus 1. – 15. oktoober 2000.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 15 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Veoaautojuht II kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

See kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuse nõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutse kvalifikatsiooninõuete (näyttötutkintojen kuvaukset)

Veoaautojuht II kutsestandard on kinnitatud 7. novembril 2000.a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 1.

Kutsestandard on registrisse kantud ...

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – kokkulepitud nõuete kogum kutse või eriala konkreetsel tasemel vajalikest oskustest, teadmistest ja isikuomadustest.

Kutsekvalifikatsioonitasemed

Algtase – kutsealaste teadmiste ja oskuste nõue puudub; tööülesanded rutiinsed, ettekirjutatud; tööülesanne juhib töötajat; vastutus kaudne.

I tase – kutsealased teadmised ja oskused on omandatud kas läbi koolituse või pidevalt töötades; töö kellegi juhendamisel; toimetulek piiritletud tööülesannetega; vastutus oma tööülesannete ulatuses.

II tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisandub vilumus; toimetulek erisuguste tööülesannetega; koostöövõime meeskonnas; vastutus tööülesannete täitmise eest.

III tase – kutsealane meisterlikkus; kutsealaste teadmiste ja oskuste edasiõpetamine; toimetulek keerukate ja vahelduvate tööülesannetega; valmisolek vastutuseks ressursside jagamise ja teiste töö eest.

IV tase – kutsealastele teadmistele ja oskustele lisanduvad juhtimisalased teadmised, oskused ja hoiakud; toimetulek paljude keerukate ja vahelduvate tööülesannetega muutuvates olukordades; vastutus ressursside jagamise ja teiste töö eest.

V tase – majandustegevuse valdkonna teoreetiliste aluste tundmine; toimetulek mitmekesiste menetlusviiside valdamist eeldavate tööülesannetega muutuvates ja ootamatutes olukordades; suur iseseisvus, vastutus analüüsimise, diagnoosimise ning otsuste tegemise ja nende elluviimise eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – majandustegevuse valdkonnast lähtuvad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – kutsespetsiifilised nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

3 STATISTILISED TÄHISED

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub veoautojuht maismaatranspordi valdkonda, kood 6024.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub veoautojuht 8. pearühma “Seadme ja masinaoperaatorid”, kood 8324.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Kutsestandardi tähis fikseeritakse pärast kutsestandardite registri pidamise põhimääruse jõustumist.

4 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles:	Veoautojuht II Lisakvalifikatsioonid: <ul style="list-style-type: none">▪ ohtlike ainete veod▪ rahvusvahelised kaubaveod
Inglise keeles:	Truck driver II Additional qualifications: <ul style="list-style-type: none">▪ carriage of dangerous goods▪ international road transport
Vene keeles:	Водитель грузовика II Дополнительные кфалификации: <ul style="list-style-type: none">▪ перевозки опасных грузов▪ международные перевозки грузов

5 KUTSEKIRJELDUS

Veoautojuht teostab nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist veoste vedu. Veoautojuht toimetab kauba õigeaegselt sihtkohta, järgides nii seaduse kui ka ettevõtte poolt kehtestatud eeskirju.

Veoautojuht jälgib võimalusel veoste peale- ja mahalaadimist, ta vastutab veose paigutuse ja kinnituse eest ning kontrollib seda, vältimaks veose liikumist kogu veoprotsessi vältel.

Veoautojuht vastutab kauba säilimise ja vigastusteta kohaletoimetamise eest.

Veoautojuht on kohustatud enne väljasõitu veenduma sõiduki korrasolekus ja jälgima teel olles selle tehnoseisundit.

Vajalik on sõiduki ehituse tundmine, suutmaks ennetada, avastada ja võimalusel kõrvaldada liiklust ohustada võivaid rikkeid.

Töö on vahelduva iseloomuga, iseseisev, võib esineda töötamist nädalavahetustel, riiklikel pühadel, samuti ka õhtusel ja öisel ajal.

Veoautojuhina töötamine nõuab emotsionaalset stabiilsust, head nägemist, pinge- ja stressitaluvust, täpsust, kiiret reageerimist ja õiget tegutsemist ekstreem-situatsioonides. Vajalikud on ka korrektsus, analüüsivõime, vastutustunne ja oskus planeerida enda tööd ja aega.

Töö on seotud teenindamisega, mis eeldab korrektset välimust, suhtlemisvalmidust, sõbralikkust, kannatlikkust, võimet tulla toime erinevate inimestega. Veoautojuht arvestab teiste liiklejatega ja suhtub neisse lugupidavalt.

Ohtlike ainete vedude ja/või rahvusvaheliste vedude lisakvalifikatsiooni saab veoautojuht peale vastava täiendkoolituse läbimist.

Rahvusvahelistel vedudel töötamine eeldab ka võõrkeele oskust ja rahvusvahelise veosteveo õigusaktide teadmist.

Tööd raskendavad tegurid on tee- ja ilmastikuolude vaheldumine, ebakorrapärased töö-, sõidu- ja puhkeajad, kõrgendatud vastutusest ja riskist põhjustatud pinge.

Vibratsioon, müra, heitgaasid ning pidev töö istuvas asendis võivad põhjustada tervisekahjustusi (kutsehaigusi).

Veoautojuhi kutsekvalifikatsiooni omandamise eelduseks on B, C- või C1 kategooria auto ja/või BE, CE- või C1E kategooria autorongi juhiluba ja vastava ametikoolituse läbimine. Soovitatav haridustase kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on vähemalt põhiharidus, rahvusvaheliste vedude puhul keskharidus.

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised:

- 6.1.1 Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused - algtase (vt lisa A)
- 6.1.2 Tööõiguse alused
- 6.1.3 Töökeskkonna ohutus – kesktase
 - 1) tööhügieen ja tervishoid
 - 2) tuleohutuse nõuded ja tulekustutusvahendite kasutamine
 - 3) esmaabi
- 6.1.4 Keskkonnakaitse – algtase
 - 1) sõidukitest tulenevate ohtude vältimine
 - 2) keskkonda vähem ohustavad sõiduviisid
- 6.1.5 Suhtlemisoskus ja teeninduskultuur
- 6.1.6 Keeleoskus (vt lisa B)
 - 1) eesti keel – algtase
 - 2) rahvusvaheliste vedude korral üks võõrkeel – algtase
- 6.1.7 Kutse-eeetika
- 6.1.8 Kindlustus – algtase

6.2 Põhioskused ja -teadmised

- 6.2.1 Sõiduki üldehitus, tehnoseisund ja varustus
- 6.2.2 Veoste veokorralduse alused ja veoste veo korraldust reguleerivad õigusaktid ning eeskirjad (veoste ekspedeerimine)
- 6.2.3 Veose ja sõiduki kasutamisega seonduvad dokumendid
- 6.2.4 Veoste laadimine ja kinnitamine
- 6.2.5 Autojuhi ja asjaomaste ametiisikute õigused, kohustused ja vastutus
- 6.2.6 Töö-, sõidu- ja puhkeaeg, sõidumeeriku kasutamine
- 6.2.7 Maanteekaardi lugemine
- 6.2.8 Tegutsemine ohu- ja eriolukorras

6.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 6.3.1 Lisakvalifikatsioonid
 - 1) ohtlike ainete vedod (ADR nõuded)
 - 2) rahvusvahelised kaubaveod
- 6.3.2 Soovitatavad oskused ja teadmised
 - 1) metsamaterjalide vedu
 - 2) kiiresti riknevate ainete vedu
 - 3) suuremõõduliste ja raskekaaluliste veoste vedu

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

8 KINNITAJA

Veoautojuht II kutsestandardi on kinnitanud Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu koosseisus:

Aadu Nurmsalu	Eesti Sadamate Liit
Enn Kreem	Eesti Laevaomanike Liit
Ain Tulvi	Eesti Logistika Ühing
Alar Lõhmus	Eesti Ekspedeerijate Assotsiatsioon
Rein-Olev Meindok	Eesti Mereekspediitorite Liit
Uno Aava	Autoettevõtete Liit
Tarvi Viks	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Juhan Kaarpalu	Eesti Riiklik Autoregistrikeskus
Kalju Peterson	Eesti Transpordi ja Teede Ühing
Jüri Lember	Eesti Meremeeste Sõltumatu Ametiühing
Kaja Toomsalu	Eesti Transpordi- ja Teetöötajate Ametiühing
Toomas Peterson	Lennuamet
Raivo Agabuš	Raudteeamet
Jüri Jõema	Sideamet
Taidus Linikoja	Veeteede Amet
Tõnu Naestema	Teede- ja Sideministeerium
Marge Kõiva	Haridusministeerium
Malle Kindel	Sotsiaalministeerium
Andres Paling	Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste praktiliste oskuste kasutamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; suure hulga hästi omandatud praktiliste oskuste kasutamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; sügava spetsialiseerumisega oskuste kasutamine tegevusvaldkonna ulatuses.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.